

**ДО
ГОСПОДИН КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
МИНИСТЪР НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА**

ОТНОСНО: Аргументирано становище на контактната група на учителите по немски език относно планираното намаляване на хорариума по чужди езици в училище

Уважаеми господин Министър,

Ние, представители на Дружеството на преподавателите по немски език в България, изразяваме дълбока загриженост относно предложението за намаляване на хорариума по чужди езици в българските училища. С настоящото становище представяме мнението на преподавателите и учителите – членове на дружеството, споделено многократно на редица срещи на професионалната общност на учителите по немски език и обсъждано на 33. конференция на дружеството, проведена се през месец май 2025г. в град Силистра, както и мнението на нашите ученици и техните родители. Притеснени и загрижени за бъдещето на чуждоезиковото обучение в българските училища категорично считаме, че планираното в предстоящата реформа редуциране на часовете по чужди езици в учебните планове на всички видове училища би имало дългосрочни негативни последици за българското образование и за възможностите на нашите ученици да се развиват като активни и конкурентоспособни европейски граждани.

В защита на нашето становище прилагаме следните факти:

1. Функционалната многоезичност е ключов приоритет на ЕС

България е част от Европейския съюз, където образователната политика не случайно насърчава владенето на **поне два чужди езика**: Познаването на друг език

улеснява виждането на нещата от гледна точка на друг човек. Това помага за преодоляване на предразсъдъците и подобряване на межкултурната компетентност. Намалването на часовете би **ограничило постигането на това стратегическо европейско изискване** и би отдалечило българските ученици от техните връстници в другите страни.

2. Чуждите езици развиват важни когнитивни и социални умения

- Многоезичието подобрява **концентрацията, паметта, критичното мислене и креативността.**
- Многоезичието учи на **толерантност, межкултурно разбиране и комуникация** – ключови умения за 21. век.
- Ранното и последователно изучаване на езици води до **по-високи академични резултати** и по-широк хоризонт за личностно развитие.

3. Намалването на хорариума по чужди езици ще влоши качеството на езиковото обучение

- Според Европейската езикова рамка за постигане на нива B1/B2 са необходими **определен брой учебни часове** – по-малко часове означава по-ниско ниво на владееене.
- Ако една реформа цели намаляване на часовете по чужди езици, без да се изследва как това ще повлияе на учениците, може да се случи така, че ученици, които имат нужда от допълнителна подкрепа или които се нуждаят от време за усвояване на езиковите умения, да бъдат поставени в неравностойно положение.
- Намалването на хорариума ще създаде **неравнопоставеност**, особено за учениците, които не могат да си позволят частни уроци и/или не са приети в паралелки с интензивно изучаване на съответния чужд език в езикови гимназии, чийто брой според сегашната политика на МОН намалява прогресивно с всяка следваща учебна година.

4. Последици за бъдещето на учениците и за икономиката

- Без добро владееене на чужд език, българските ученици **губят конкурентоспособност** на пазара на труда и при кандидатстване в университети и други висши учебни заведения.
- Туризмът, външната търговия и дипломацията зависят от квалифицирани многоезични специалисти.
- По-малко часове ще доведат до **занижен интерес към езиковите специалности и преподавателската професия**, което ще засили и кадровия недостиг.

5. Всяка реформа трябва да се основава на обективни данни

- **Образователната политика не трябва да се основава на предположения или моментни съображения, а на анализ на реални статистически данни** – като нива на владеене, резултати от външно оценяване, международни сравнения. Статистически най-успешните български ученици излизат от езикови и математически гимназии и именно чрез владенето на чужд език легитимират успехите на българската образователна система пред света.
- Образователните реформи са обществено чувствителни, защото касаят бъдещето на децата в семейството в частност и на нацията ни като цяло. И затова без основа на сериозни и обосновани данни реформата може да срещне недоволство и да бъде възприета като неоснователна или неефективна. Статистическите данни и научните изследвания могат да укрепят доверие и приемане сред учителите, учениците, родителите и обществеността, като предоставят прозрачност относно целите и очакваните резултати от реформата, но всичко това изисква време.

6. Учителите трябва да бъдат активна част от всяка образователна промяна

- Учителите са **експертите на терен**, които познават реалните нужди, възможности и предизвикателства в класната стая.
- Пропускането на диалог с преподавателската общност по чужди езици в частност обезценява професията им и би довела до лоша приемственост на реформата.
- Призоваваме за включване на учителите по чужди езици, директорите на училища и университетските преподаватели във всеки етап на планиране и обсъждане на промени, преди тяхното въвеждане.
- Постоянните и недостатъчно съгласувани с учителите реформи в образованието водят до задълбочаване на недостига на учители и отлив от професията „Учител“.
- За да се предотврати задълбочаване на проблема с намаляване на хорариума по чужди езици, е необходимо да се осъществи диалог между учителите по чужди езици от всички видове училища и МОН. Бихме искали да отбележим, че в полза на успешна реформа в сферата на образованието общественото обсъждане би трябвало да се случва в активно учебно време, а не във ваканционно време за всички засегнати страни – родители, учители, ученици, асоциации, дружества, институции- все страни, които вземат решенията в системата. Трябва да се гарантира, че реформите се основават на научни факти

и са подкрепени от съответните политически и/или административни решения.

7. Предложение за компромисна мярка:

Ние сме отворени за лека редукция на хорариума, но единствено при условие, че за часовете по чужди езици класовете задължително се разделят на по-малки групи (най-малко две, а по възможност три).

Практиката показва, че в по-малките групи учениците са по-активни, участието им е по-голямо, а усвояването на нов материал е значително по-ефективно. Когато броят на учениците в групата е 20 или над 20, индивидуалното внимание е ограничено, а качеството на обучението страда. Намалването на броя на учениците в група ще осигури по-добро качество на образованието и ще компенсира частично загубеното време в резултат от съкращаването на хорариума по чужди езици.

8. Призив за диалог и разумна алтернатива

Ние предлагаме:

- Да се запази или увеличи хорариумът по чужди езици, особено в основен и гимназиален етап.
- Да се подобрят условията за обучение чрез:
 - Изучаването на чужд език само на групи до 13 ученици (аналог – групи по информационни технологии);
 - Разделяне на учениците в групи според нивото на владеене на чуждия език с цел ефективно и качествено усвояване на съответните езикови компетентности по нива според ОЕРЕ.
 - Модернизиран учебен процес;
 - Повече квалификации за учители;
 - Подкрепа за иновативни и интердисциплинарни езикови проекти;
- Да се работи в **партньорство с международни културни институти** (Гьотев институт, Немската централна служба за училища в чужбина, Немската служба за академичен обмен, Институт Сервантес, Френски институт, Британски съвет, Кеймбридж асоциация и др.)

Заклучение:

Обръщаме се към Вас и към компетентните експерти в МОН да преосмислите предстоящата реформа така, че да бъде преразгледано решението за намаляване на

часовете по чужди езици. Не отнемайте на българските деца часовете, в които те отварят прозорци към света. Чуждият език не е просто граматика и думи – той е мост между култури, врата към идеи и ценности, които изграждат свободни, мислещи и толерантни хора.

В часовете по чужд език учениците се срещат с литература, история, философия, култура и добродетели. Те научават не само да разбират текстове и да изучават механично граматични, правописни и пунктуационни норми и правила, но и да разбират света, да уважават различията, да мислят критично. Всеки един чужд език, наравно с българския носи послания за демокрация, човешки права, равенство и взаимно разбирателство – ценности, от които обществото ни се нуждае повече от всякога.

Моделът на езиковите гимназии, създаден през 60-те години, е международен пример за успешно образование, изграждащо интелигентни и широко скроени личности. Реформата от 2016 г. вече намали часовете по чужд език, но благодарение на професионализма на учителите високото ниво бе запазено. Новото намаление обаче ще застраши не само този модел, но и обществото ни, като задълбочи ниската грамотност, немотивираността и нетолерантността.

Подобна промяна ще ограничи достъпа до качествено образование, особено за ученици извън големите градове, и ще остави много висококвалифицирани преподаватели без работа. В дългосрочен план това ще намали броя на студентите и ще доведе до недостиг на учители. Освен това мярката противоречи на европейските директиви за езиково и културно многообразие. Спред нас намаляването на часовете по чужд език не е икономия – това е инвестиция в бъдеща бедност на духа.

Не противопоставяме езиците на математиката или други дисциплини. Настояваме обаче развитието на едни предмети да не става за сметка на часовете, които формират пълноценни и културни граждани на света и вярваме, че тези часове не трябва да бъдат жертвани. Защото езикът е свобода, а свободата няма как да бъде намалена.

С уважение,

Контактна група, представляваща ДПНЕ в България, избрана с пълно болшинство на Общото отчетно - изборно събрание на Дружеството, проведено на 10.05.2025 в гр.

Силистра:

1. Вера Катранджиева	2. Вяра Кънчева	3. Нигяр Наим
4. Радка Попгеоргиева	5. Юлиана Карпузова	